

**SETTLEMENT OF CLAIMS OF
UNITED STATES NATIONALS**

**Agreement, with Annex, Between
the UNITED STATES OF AMERICA
and POLAND**

Signed at Washington July 16, 1960

with

Exchange of Notes

POLAND

Settlement of Claims of United States Nationals

Agreement, with annex, signed at Washington July 16, 1960;

Entered into force July 16, 1960.

With exchange of notes.

AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE UNITED STATES OF AMERICA AND THE GOVERNMENT OF THE POLISH PEOPLE'S REPUBLIC REGARDING CLAIMS OF NATIONALS OF THE UNITED STATES

The Government of the United States of America and the Government of the Polish People's Republic desiring to effect a settlement of claims of nationals of the United States against Poland and desiring to advance economic relations between the two countries,

Have agreed as follows:

ARTICLE I

A. The Government of the Polish People's Republic, hereinafter referred to as the Government of Poland, agrees to pay, and the Government of the United States agrees to accept, the sum of \$40,000,000.00 United States currency in full settlement and discharge of all claims of nationals of the United States, whether natural or juridical persons, against the Government of Poland on account of the nationalization and other taking by Poland of property and of rights and interests in and with respect to property, which occurred on or before the entry into force of this Agreement.

B. Payment of the sum of \$40,000,000.00 by the Government of Poland shall be made to the Secretary of State of the United States in twenty annual installments of \$2,000,000.00 United States currency, each installment to be paid on the tenth day of January, commencing on the tenth day of January 1961.

ARTICLE II

Claims to which reference is made in Article I and which are settled and discharged by this Agreement are claims of nationals of the United States for

- (a) the nationalization or other taking by Poland of property and of rights and interests in and with respect to property;
- (b) the appropriation or the loss of use or enjoyment of property under Polish laws, decrees or other measures limiting or restricting rights and interests in and with respect to property, it being understood that, for the purpose of this clause, the date of appropriation or the loss of use or enjoyment is the date on which such Polish laws, decrees or other measures were first applied to the property; and
- (c) debts owed by enterprises which have been nationalized or taken by Poland and debts which were a charge upon property which has been nationalized, appropriated or otherwise taken by Poland.

ARTICLE III

The amount paid to the Government of the United States under Article I of this Agreement shall be distributed in such manner and in accordance with such methods of distribution as may be adopted by the Government of the United States.

ARTICLE IV

After the entry into force of this Agreement the Government of the United States will neither present to the Government of Poland nor espouse claims of nationals of the United States against the Government of Poland to which reference is made in Article I of this Agreement. In the event that such claims are presented directly by nationals of the United States to the Government of Poland, the Government of Poland will refer them to the Government of the United States.

ARTICLE V

A. With a view to assisting the Government of the United States in its distribution among claimants of the sum to be paid by the Government of Poland, the Government of Poland will, upon the request of the Government of the United States, furnish such information or evidence, including details as to ownership and value of property and rights and interests in and with respect to property, as may be necessary or appropriate for that purpose and, in the event that such information or evidence is deemed insufficient, permit examination by representatives of the Government of the United States, to the extent allowed by Polish laws, of property which it is claimed has been nationalized or taken by Poland.

B. With a view to protecting the Government of Poland from the possible assertion through third countries, or otherwise, of claims settled by this Agreement, the Government of the United States will furnish to the Government of Poland copies of such formal statements of claims as may be made by claimants and copies of decisions with respect to the validity and amounts of claims.

C. With respect to each claim found to be valid by the Government of the United States, the Government of the United States will furnish to the Government of Poland original documents of title pertaining to the property nationalized or taken by Poland by which the claim was established, including securities of juridical persons owned by the claimant if all of the property of such juridical persons has been nationalized or taken by Poland. In the event that a claim is not based on such documents, the Government of the United States will furnish to the Government of Poland a release signed by the claimant.

D. Each Government will furnish to the other the information or render the assistance referred to in paragraphs A, B and C of this Article in accordance with procedures to be agreed upon by the two Governments.

ARTICLE VI

Within thirty days after the entry into force of this Agreement, the Government of the United States will release its blocking controls over all Polish property in the United States.

ARTICLE VII

The Annex to this Agreement is an integral part of this Agreement.

ARTICLE VIII

The present Agreement shall enter into force on the date of signature

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed the present Agreement.

DONE at Washington, in duplicate, in the English and Polish languages, both equally authentic, this 16th day of July 1960.

FOR THE GOVERNMENT OF THE UNITED STATES OF AMERICA:

FOY D KOHLER

FOR THE GOVERNMENT OF THE POLISH PEOPLE'S REPUBLIC:

S. RĄCZKOWSKI.

ANNEX

A. For the purpose of distribution by the Government of the United States of the sum to be paid by the Government of Poland, "claims of nationals of the United States" are rights and interests in and with respect to property nationalized, appropriated or otherwise taken by Poland which, from the date of such nationalization, appropriation or other taking to the date of entry into force of this Agreement, have been continuously owned, subject to the provisions of paragraphs B and C of this Annex,

- (a) directly by natural persons who were nationals of the United States;
- (b) directly by juridical persons organized under the laws of the United States or of a constituent State or other political entity thereof, of which fifty per cent or more of the outstanding capital stock or proprietary interest was owned by nationals of the United States;
- (c) directly by juridical persons organized under the laws of the United States or of a constituent State or other political entity thereof, of which fifty per cent or more of the outstanding capital stock or proprietary interest was owned by natural persons who were nationals of the United States, directly, or indirectly through interests in one or more juridical persons of any nationality;
- (d) indirectly by natural persons who were nationals of the United States or by juridical persons organized under the laws of the United States or of a constituent State or other political entity thereof, through interests in juridical persons organized under the laws of the United States or of a constituent State or other political entity thereof which are not included within category (b) or (c) above;
- (e) indirectly by persons within category (a), (b) or (c) above through ownership of capital stock or direct proprietary interests in juridical persons organized under the laws of Poland, any part of whose property has been taken by Poland, or in juridical persons organized under the laws of Germany, a major part of whose property has been taken by Poland;
- (f) indirectly by persons within category (d) above through ownership by juridical persons to which reference is made in the last clause thereof, of capital stock or direct proprietary interests in juridical persons organized under the laws of Poland, any part of whose property has been taken by Poland or in juridical persons organized under the laws of Germany, a major part of whose property has been taken by Poland and which have ceased their activities; or

- (g) indirectly by persons within category (a), (b), (c) or (d) above through interests which collectively are substantial in amount, through any number of juridical persons organized under the laws of any country, a substantial part of whose property has been taken by Poland, excepting, however, interests which are compensable through any other international agreement to which Poland is a party.

B. Juridical persons organized under the laws of the United States or of a constituent State or other political entity thereof which have been reorganized through judicial proceedings after their property or rights and interests in and with respect to property were nationalized or taken by Poland shall participate in the sum to be paid by the Government of Poland only to the extent that the outstanding capital stock or proprietary interest in such juridical persons was owned, at the time of such nationalization or other taking, by natural persons who were nationals of the United States, directly, or indirectly through interests in one or more juridical persons organized under the laws of the United States or of a constituent State or other political entity thereof.

C. Claims based in whole or in part on property acquired after the application of discriminatory German measures depriving or restricting rights of owners of such property shall participate in the sum to be paid by the Government of Poland only for the parts of such claims which are not based upon property acquired under such circumstances.

**UKŁAD MIĘDZY RZĄDEM STANÓW ZJEDNOCZONYCH
AMERYKI I RZĄDEM POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ
LUDOWEJ DOTYCZĄCY ROSZCZEŃ OBYWATELI STANÓW
ZJEDNOCZONYCH**

Rząd Stanów Zjednoczonych Ameryki i Rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, pragnąc dokonać uregulowania roszczeń obywateli Stanów Zjednoczonych do Polski oraz pragnąc dokonać postępu w stosunkach gospodarczych między obu krajami,
uzgodniły, co następuje:

ARTYKUŁ I

A. Rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, zwany dalej Rządem Polskim, zgadza się zapłacić a Rząd Stanów Zjednoczonych przyjąć sumę \$ 40.000.000.- w walucie Stanów Zjednoczonych na całkowite uregulowanie i zaspokojenie wszystkich roszczeń obywateli Stanów Zjednoczonych, zarówno osób fizycznych jak prawnych, do Rządu

Polskiego z tytułu nacjonalizacji i innego rodzaju przejęcia przez Polskę mienia oraz praw i interesów związanych lub odnoszących się do mienia, które miało miejsce w dniu lub przed dniem wejścia w życie niniejszego układu.

B. Zapłata przez Rząd Polski sumy \$ 40.000.000.- będzie dokonana do rąk Sekretarza Stanu Stanów Zjednoczonych w dwudziestu rocznych ratach po \$ 2.000.000.- w walucie Stanów Zjednoczonych, przy czym każda rata powinna być uiszczona w dziesiątym dniu stycznia, poczynając od dnia dziesiątego stycznia 1961 roku.

ARTYKUŁ II

Roszczeniami, o których mowa w artykule I i które są uregulowane i zaspokojone niniejszym układem, są roszczenia obywateli Stanów Zjednoczonych z tytułu:

- /a/ nacjonalizacji i innego rodzaju przejęcia przez Polskę mienia oraz praw i interesów związanych lub odnoszących się do mienia;
- /b/ przejęcia własności albo utraty używania lub użytkowania mienia na podstawie polskich ustaw, dekretów lub innych zarządzeń, ograniczających lub uszczuplających prawa i interesy związane lub odnoszące się do mienia, przy czym rozumie się, że dla celów niniejszego ustępu datą przejęcia własności albo utraty używania lub użytkowania jest data, w której tego rodzaju polskie prawa, dekrety lub inne zarządzenia zostały po raz pierwszy zastosowane do mienia; oraz
- /c/ długów przedsiębiorstw, które zostały znacjonalizowane lub przejęte przez Polskę i długów, które obciążały mienie znacjonalizowane, przejęte na własność lub inaczej przejęte przez Polskę.

ARTYKUŁ III

Suma zapłacona Rządowi Stanów Zjednoczonych w myśl artykułu I niniejszego układu zostanie rozdzielona w sposób i zgodnie z metodą podziału, zastosowanymi wedle uznania Rządu Stanów Zjednoczonych.

ARTYKUŁ IV

Po wejściu w życie niniejszego układu Rząd Stanów Zjednoczonych nie będzie przedstawiał Rządowi Polskiemu ani nie będzie popierał roszczeń obywateli Stanów Zjednoczonych do Rządu Polskiego, o których mowa w artykule I niniejszego układu. W przypadku gdyby takie roszczenia zostały bezpośrednio przedłożone przez obywateli Stanów Zjednoczonych Rządowi Polskiemu, Rząd Polski przekaże je Rządowi Stanów Zjednoczonych.

ARTYKUŁ V

A. Dla ułatwienia Rządowi Stanów Zjednoczonych rozdziału pomiędzy wnoszących roszczenia sumy mającej być zapłaconą przez Rząd Polski, Rząd Polski dostarczy na życzenie Rządu Stanów Zjednoczonych takich informacji lub dowodów zawierających szczegóły dotyczące własności i wartości mienia oraz praw i interesów związanych lub odnoszących się do mienia, jakie mogą być potrzebne lub odpowiadające temu celowi, a w przypadku gdyby takie informacje lub dowody zostały uznane za niewystarczające, zezwoli na zbadanie przez przedstawicieli Rządu Stanów Zjednoczonych, w zakresie dopuszczalnym przez przepisy polskie, mienia, do którego zgłoszono roszczenie, jako do mienia znacjonalizowanego lub przejętego przez Polskę.

B. W celu zabezpieczenia Rządu Polskiego przed możliwym dochodzeniem praw za pośrednictwem krajów trzecich, lub w inny sposób, roszczeń uregulowanych niniejszym układem, Rząd Stanów Zjednoczonych dostarczy Rządowi Polskiemu kopii takich formalnych oświadczeń odnośnie roszczeń, jakie zostaną przedstawione przez wnoszących roszczenia oraz kopii decyzji dotyczących ważności i wysokości roszczeń.

C. Odnośnie każdego roszczenia, które zostało przez Rząd Stanów Zjednoczonych uznane za ważne, Rząd Stanów Zjednoczonych dostarczy Rządowi Polskiemu oryginalne dokumenty odnoszące się do mienia znacjonalizowanego lub przejętego przez Polskę, z których wynika roszczenie, włączając akcje osób prawnych, stanowiące własność wnoszącego roszczenie, o ile całość mienia takiej osoby prawnej została znacjonalizowana lub przejęta przez Polskę. W przypadku gdy roszczenie nie jest oparte na takich dokumentach, Rząd Stanów Zjednoczonych dostarczy Rządowi Polskiemu zwolnienie z zobowiązania podpisane przez wnoszącego roszczenie.

D. Obydwa Rządy będą sobie wzajemnie dostarczać informacji lub udzielać pomocy w zakresie podanym w paragrafach A, B i C niniejszego artykułu, wedle procedury mającej być uzgodnioną pomiędzy obu Rządami.

ARTYKUŁ VI

W ciągu 30 dni po wejściu w życie niniejszego układu Rząd Stanów Zjednoczonych odwoła swoje zarządzenia blokujące wszelkie polskie mienie w Stanach Zjednoczonych.

ARTYKUŁ VII

Załącznik do niniejszego układu stanowi integralną część tego układu.

ARTYKUŁ VIII

Niniejszy układ wchodzi w życie z dniem jego podpisania.

Na dowód czego podpisani, zaopatrzeni we właściwe pełnomocnictwa przez swoje Rządy, złożyli podpisy na niniejszym układzie.

Sporządzono w Waszyngtonie dnia 16 lipca 1960 r. w dwóch egzemplarzach, każdy w językach angielskim i polskim, przy czym oba teksty są jednakowo autentyczne.

ZA RZĄD STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI

FOY D KOHLER

ZA RZĄD POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

S. RĄCZKOWSKI.

ZAŁĄCZNIK

A. Dla celów rozdziału przez Rząd Stanów Zjednoczonych sumy mającej być zapłaconą przez Rząd Polski, "roszczeniami obywateli Stanów Zjednoczonych" są prawa i interesy związane i odnoszące się do mienia znacjonalizowanego, przejętego na własność lub inaczej przejętego przez Polskę, które od daty nacjonalizacji, przejęcia na własność lub innego przejęcia, do dnia wejścia w życie niniejszego układu, były nieprzerwanie, z zastrzeżeniem postanowień w paragrafach B i C niniejszego załącznika:

- /a/ bezpośrednio własnością osób fizycznych będących obywatelami Stanów Zjednoczonych;
- /b/ bezpośrednio własnością osób prawnych utworzonych na podstawie prawa Stanów Zjednoczonych, jednego z wchodzących w skład stanów lub ich innej jednostki politycznej, których pięćdziesiąt procent lub więcej kapitału akcyjnego lub udziałów majątkowych było własnością obywateli Stanów Zjednoczonych;
- /c/ bezpośrednio własnością osób prawnych utworzonych na podstawie prawa Stanów Zjednoczonych, jednego z wchodzących w skład stanów lub ich innej jednostki politycznej, których pięćdziesiąt procent lub więcej kapitału akcyjnego lub udziałów majątkowych było własnością osób fizycznych będących obywatelami Stanów Zjednoczonych, bezpośrednio lub pośrednio poprzez udziały w jednej lub kilku osobach prawnych jakiegokolwiek narodowości;

- /d/ pośrednio własnością osób fizycznych będących obywatelami Stanów Zjednoczonych lub osób prawnych utworzonych na podstawie prawa Stanów Zjednoczonych, jednego z wchodzących w skład stanów lub ich innej jednostki politycznej, poprzez udziały w osobach prawnych utworzonych na podstawie prawa Stanów Zjednoczonych, jednego z wchodzących w skład stanów lub ich innej jednostki politycznej, które nie zostały objęte wyżej kategorią /b/ lub /c/;
- /e/ pośrednio własnością osób objętych wyżej kategorią /a/, /b/ lub /c/, poprzez własność kapitału akcyjnego lub bezpośrednich udziałów majątkowych w osobach prawnych utworzonych na podstawie prawa polskiego, których jakakolwiek część mienia została przejęta przez Polskę, lub w osobach prawnych utworzonych na podstawie prawa niemieckiego, których przeważająca część mienia została przejęta przez Polskę;
- /f/ pośrednio własnością osób objętych wyżej kategorią /d/ poprzez własność osób prawnych, o których mowa w końcu zdania dotyczącego tej kategorii, kapitału akcyjnego lub bezpośrednich udziałów majątkowych w osobach prawnych utworzonych na podstawie prawa polskiego, których jakakolwiek część mienia została przejęta przez Polskę, lub w osobach prawnych utworzonych na podstawie prawa niemieckiego, których przeważająca część mienia została przejęta przez Polskę, a które zaprzestały swej działalności lub
- /g/ pośrednio własnością osób objętych wyżej kategorią /a/, /b/, /c/ lub /d/, mających interesy, które łącznie stanowią znaczną sumę, przez każdą ilość osób prawnych zorganizowanych na podstawie prawa jakiegokolwiek kraju, których znaczna część mienia została przejęta przez Polskę, z wyjątkiem jednak interesów, które podlegają odszkodowaniu na mocy jakiegokolwiek innego układu międzynarodowego, w którym stroną jest Polska.

B. Osoby prawne utworzone na podstawie prawa Stanów Zjednoczonych, jednego z wchodzących w skład stanów lub ich innej jednostki politycznej, które zostały zreorganizowane w drodze postępowania sądowego, po tym, jak ich mienie lub prawa i interesy związane lub odnoszące się do mienia zostały znacjonalizowane lub przejęte przez Polskę, będą uczestniczyły w sumie mającej być zapłaconą przez Rząd Polski tylko w takiej mierze, w jakiej kapitał akcyjny lub udziały majątkowe w takich osobach prawnych były w czasie nacjonalizacji lub innego przejęcia własnością osób fizycznych będących obywatelami Stanów Zjednoczonych, bezpośrednio lub pośrednio poprzez udziały w jednej lub kilku osobach prawnych, utworzonych na podstawie prawa Stanów Zjednoczonych, jednego z wchodzących w skład stanów lub ich innej jednostki politycznej.

C. Roszczenia oparte w całości lub części na własności nabytej po dacie zastosowania dyskryminujących niemieckich zarządzeń, pozbawiających lub ograniczających prawa właścicieli takiej własności, będą partycypować w sumie mającej być zapłaconą przez Rząd Polski tylko w takiej części tych roszczeń, które nie są oparte na własności nabytej w tych warunkach.

*The Minister Plenipotentiary, Financial Counselor, Polish Embassy,
to the Assistant Secretary of State for European Affairs [1]*

EMBASSY
OF THE POLISH PEOPLE'S REPUBLIC
WASHINGTON, D.C.

WASZYNGTON, dnia 16 lipca, 1960r.

EKSCIELENCJO,

Mam zaszczyt powołać się na rozmowy przeprowadzone w czasie rokowań dotyczących podpisanego dzisiaj układu między Rządami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Stanów Zjednoczonych Ameryki, w sprawie roszczeń obywateli Stanów Zjednoczonych.

W związku z wyrażonym przez Rząd Stanów Zjednoczonych Ameryki zainteresowaniem sprawą załatwienia nie spłaconych obligacji dolarowych, emitowanych albo gwarantowanych przez Rząd Polski, na terenie Stanów Zjednoczonych w okresie 1919 - 1939r., mam zaszczyt poinformować Pana, że Rząd Polski potwierdza zamiar załatwienia sprawy tego zadłużenia obligacyjnego w drodze bezpośrednich rozmów z amerykańskimi posiadaczami obligacji lub ich przedstawicielami.

Proszę przyjąć, Ekscelencjo, zapewnienia mojego najwyższego szacunku.

S. RĄCZKOWSKI

Dr. Stanisław Rączkowski
*Minister Pełnomocny
Radca Finansowy*

Jego Ekscelencja

FOY D. KOHLER

Asystent Sekretarz Stanu

¹The English translation of the note is quoted in the United States note; *post.*, p. 11.

*The Secretary of State to the Minister Plenipotentiary, Financial
Counselor, Polish Embassy*

DEPARTMENT OF STATE
WASHINGTON

July 16, 1960

EXCELLENCY:

I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of this date which reads as follows:

"I have the honor to refer to the discussions held during the negotiations concerning the Agreement signed today between the Governments of the Polish People's Republic and the United States of America regarding claims of nationals of the United States.

"In connection with the interest expressed by the Government of the United States of America in the settlement of outstanding dollar bonds, issued or guaranteed by the Polish Government in the United States during the period 1919 to 1939, I have the honor to inform you that the Polish Government confirms its intention to settle the problem of this bonded indebtedness by direct talks with American bondholders or their representatives.

"Accept, Excellency, the assurances of my highest consideration."

I have the honor to inform you that my Government has taken note of the statement quoted above.

Accept, Excellency, the assurances of my highest consideration.

For the Secretary of State:

FOY D KOHLER

Foy D. Kohler
*Assistant Secretary of State
for European Affairs*

His Excellency

STANISLAW RACZKOWSKI,
*Minister Plenipotentiary,
Financial Counselor,
Embassy of the Polish People's Republic.*

PROTOKOŁ

Przedstawiciele Ministerstwa Finansów Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz Rządu Stanów Zjednoczonych, mając na uwadze realizację postanowień Artykułu 5-go Układu pomiędzy Rządami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz Stanów Zjednoczonych, dotyczącego Roszczeń obywateli Stanów Zjednoczonych, zawartego w Waszyngtonie w dniu 16 lipca 1960r., spotkali się w Warszawie i uzgodnili, co następuje :

1. W celu wykonania postanowień Artykułu 5-go Układu dotyczącego Roszczeń Rząd Stanów Zjednoczonych wyznaczy specjalnego reprezentanta oraz jego zastępcę, którzy będą wchodzić w skład Ambasady Stanów Zjednoczonych, jako urzędnicy dyplomatyczni, odpowiedzialni przed Ambasadorem Stanów Zjednoczonych .
2. a. Reprezentant Stanów Zjednoczonych pełnić będzie rolę łącznika pomiędzy "Foreign Claims Settlement Commission" Stanów Zjednoczonych a Ministerstwem Finansów Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, zwanym dalej Reprezentantem Polskim, które będzie dostarczać informacji przewidzianych w Artykule 5-ym Układu dotyczącego Roszczeń.
b. Reprezentant Stanów Zjednoczonych, pełniąc swoje czynności przy pomocy odpowiedniego zespołu współpracowników, będących również członkami zespołu pracowników Ambasady, wyznaczonymi do tego celu - będzie kierować zapytania na piśmie do Polskiego Ministerstwa Finansów i - lub do jego wyznaczonych przedstawicieli - oraz pozostawać będzie z nim w łączności w celu uzyskania informacji niezbędnych do sprawdzenia bądź oddalenia roszczeń, objętych wyżej wymienionym Układem.
3. a. Reprezentant Stanów Zjednoczonych pełnić będzie swe czynności tak długo, jak długo wymagać tego będzie wykonanie postanowień Artykułu 5-go, lecz jeżeli Kongres Stanów Zjednoczonych zakreśliłby termin dla zakończenia prac związanych z zaspokojeniem roszczeń, Ministerstwo Finansów zgadza się w miarę możliwości współdziałać z "Foreign Claims Settlement Commission" dla ułatwienia tej Komisji wywiązania się z jej obowiązków.
b. Ministerstwo Finansów wyraża zgodę i gotowość do udzielania wymaganych informacji, opartych na istniejących dokumentach oraz innych dostępnych danych - w czasie nie dłuższym niż 6 miesięcy od otrzymania prośby o taką informację. Każda taka prośba winna szczegółowo wskazywać, jakich informacji potrzebuje "Foreign Claims Settlement Commission" dla ustalenia tytułu prawnego, stanu i wartości mienia, na którym opiera się roszczenie.
4. a. Dla ułatwienia "Foreign Claims Settlement Commission" określenia wartości małych miejskich i wiejskich posiadłości, Reprezentant Pol-

ski dostarczy Reprezentantowi Stanów Zjednoczonych informacji o przedwojennych cenach gruntów ornych i leśnych różnych klas, położonych w różnych rejonach kraju, o cenach placów miejskich oraz o cenach typowych budynków mieszkalnych miejskich i wiejskich, jak również o wartości typowych małych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, zakładów rzemieślniczych i td., opartych na szacunkach ubezpieczeniowych oraz na innych dostępnych danych.

Jeżeli tak sporządzony szacunek wartości określonego mienia z rodzaju wyżej wymienionych, okazałby się, wskutek szczególnych warunków, niewystarczającym dla celów "Foreign Claims Settlement Commission", to Reprezentant Polski dostarczy wszystkich dostępnych danych o przedwojennej wartości takiego określonego mienia.

- b. Na prośbę Reprezentanta Stanów Zjednoczonych Reprezentant Polski dostarczać będzie szacunki wartości mienia znacjonalizowanego, tak jak zostały one sporządzone przez władze ~~państwa~~ w dniu przejęcia tego mienia.
 - c. Reprezentant Polski dostarczać będzie przez swych przedstawicieli w miarę możliwości, informacji co do rozmiarów i stopnia szkód, poniesionych przez dane mienie w wyniku wojny oraz okupacji przez nieprzyjaciela.
5. Uzgodniono, że inspekcje i badania na miejscu przeprowadzane będą wówczas, gdy "Foreign Claims Settlement Commission" uzna informacje dostarczone stosownie do paragrafu 3 i 4 - za niewystarczające do ustalenia faktów, niezbędnych dla oceny wchodzącego w grę roszczenia.

W takich przypadkach stosować się będzie następujący sposób postępowania:

- a. Reprezentant Stanów Zjednoczonych przedkładać będzie Reprezentantowi Polskiemu prośbę na piśmie o przeprowadzenie badania na miejscu, wskazując okoliczności, które takie badanie będzie miało ustalić.
- b. Nie później niż w ciągu jednego miesiąca od otrzymania takiej prośby, Reprezentant Polski uzgodni z Reprezentantem Stanów Zjednoczonych zakres i czas takiego badania lub dostarczy takich dodatkowych materiałów, informacji i danych dotyczących tej sprawy, które mogą - według oceny "Foreign Claims Settlement Commission"- uczynić takie badanie zbędnym.
- c. Reprezentant Polski będzie towarzyszyć Reprezentantowi Stanów Zjednoczonych przy dokonywaniu inspekcji i badań na miejscu.
- d. Reprezentant Polski powiadamiać będzie Reprezentanta Stanów Zjednoczonych o tym, że określone wymagane badania nie mogą być przeprowadzone z uwagi na zakazy przepisów polskich.

6. Reprezentant Stanów Zjednoczonych przekazywać będzie Reprezentantowi Polskiemu kopię każdego roszczenia zgłoszonego w terminie, określonym przez "Foreign Claims Settlement Commission" zgodnie z przepisami Stanów Zjednoczonych, jak również kopię każdej ostatecznej decyzji "Foreign Claims Settlement Commission" w odniesieniu do zgłoszonych we właściwym terminie roszczeń, wniesionych na zasadzie Polsko-Amerykańskiego Układu dotyczącego Roszczeń.
7. Reprezentant Stanów Zjednoczonych przekazywać również będzie Reprezentantowi Polskiemu następujące dokumenty:
 - a. papiery wartościowe emitowane przez osoby prawne a stanowiące własność takich osób, które uzyskują zaspokojenie roszczeń opartych na nacjonalizacji lub innego rodzaju przejęciu przez Polskę całej własności takich osób prawnych,
 - b. podpisane przez osoby wnoszące roszczenia uwierzytelnione zrzeczenia się na rzecz Państwa Polskiego ich praw z tytułu udziałów w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością lub podobnych, jeżeli udziały te nie są oparte na akcjach, jak również praw opartych na przejęciu własności lub utracie używania i korzystania z mienia położonego w Polsce - jeżeli osoby takie uzyskają zaspokojenie roszczeń swoich opartych na tego rodzaju prawach,
 - c. uwierzytelnione zrzeczenia się, podpisane przez osoby, które uzyskują zaspokojenie roszczeń opartych na długach przedsiębiorstw znacjonalizowanych lub przejętych przez Polskę oraz roszczeń opartych na długach, które stanowiły obciążenie mienia znacjonalizowanego lub w inny sposób przejętego przez Polskę.
8. Foreign Claims Settlement Commission zgadza się pokrywać koszty poniesione przez Ministerstwo Finansów przy sporządzaniu uwierzytelnionych lub fotostatycznych kopii dokumentów urzędowych lub akt oraz koszty specjalnych usług polskich inżynierów, architektów i innych techników w przypadkach, gdy usług takich zażąda Reprezentant Stanów Zjednoczonych.

Podpisano w Warszawie , dnia 29 listopada 1960 roku, w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i angielskim, przy czym oba teksty są jednakoowo autentyczne.

/s/ Fr. Hofmaki

/s/ Davis

P R O T O C O L

With reference to carrying out the provisions of Article 5 of the Agreement between the Governments of the Peoples Republic of Poland and the United States regarding claims of United States nationals entered into at Washington on July 16, 1960, representatives of the Ministry of Finance of Poland and the Government of the United States met in Warsaw, Poland and mutually agreed upon the following points:

1. The Government of the United States in order to fulfill the provisions of Article 5 of the Claims Agreement will designate a special representative and alternate who will be attached to the Embassy of the United States as diplomatic officials responsible to the United States Ambassador.

2. a. The United States representative will serve as a liaison officer between the Foreign Claims Settlement Commission of the United States and the Ministry of Finance of the Polish Peoples Republic hereinafter called the Polish representative who will furnish information provided for in Article 5 of the Claims Agreement.

b. The United States representative, carrying out his functions with the assistance of an adequate staff, also being members of the Embassy staff designated for this purpose, shall address written requests to the Ministry of Finance of Poland and/or its designated agents and otherwise maintain liaison for information necessary to verify or refute claims under the above mentioned agreement.

3. a. The functions of the United States representative

shall last as long as necessary to carry out the provisions of Article 5, but in the event the Congress of the United States places a time limitation upon the Foreign Claims Settlement Commission, within which the claims program must be completed, the Ministry of Finance agrees to the extent possible to cooperate with the Foreign Claims Settlement Commission for the purpose of assisting the Commission to meet its responsibilities.

b. The Ministry of Finance of Poland has offered and agreed to furnish the required information based upon existing documents and other available data within a time no longer than six /6/ months after the receipt of requests for such information. Each request shall specify the information required by the Foreign Claims Settlement Commission to establish the title, status and value of the property upon which the claim is based.

4. a. To assist the Foreign Claims Settlement Commission in the evaluation of small urban and rural properties, the Polish representative will inform the United States representative of the pre-war prices of arable and forest land of various classes for the different regions of the country, the prices of urban lots and of typical urban and rural dwellings, and estimates of the pre-war value of typical small industrial and commercial enterprises, handicrafts, etc., based upon insurance evaluations and other available data.

If owing to special circumstances, the evaluation in the manner indicated of a specific property of the type mentioned above is insufficient for the purposes of the Foreign Claims Settlement Commission, the Polish representative will furnish

all available data pertaining to the pre-war value of such specific property.

b. Upon request by the United States representative the Polish representative will furnish an evaluation of nationalized properties as established by Polish authorities at the date of taking over of the property.

c. The Polish representative will furnish when available, through its agents information as to the extent and degree of damage suffered by the property concerned, as a consequence of war and enemy occupation.

5. It is agreed that inspections and investigations on-the-spot shall take place if the information furnished according to paragraphs 3 and 4 above is deemed insufficient by the Foreign Claims Settlement Commission to establish facts necessary to a determination of the claim concerned. The procedure in such cases will be as follows:

a. the United States representative will submit a written request for an investigation on-the-spot to the Polish representative indicating the facts which such investigation seeks to establish.

b. within a time no longer than one month after the receipt of such request, the Polish representative will arrange with the United States representative the scope and time of such investigation or will provide such additional records, information and data concerning the case as may, in the judgement of the Foreign Claims Settlement Commission, make such investigation unnecessary.

c. a Polish representative will accompany the United States representatives when inspections and investigations are carried out.

d. the Polish representative will inform the United States representative if the specific investigation requested can not be carried out because of the prohibitions of Polish law.

6. The United States representative will deliver to the Polish representative a copy of each claim filed within the time limits fixed by the Foreign Claims Settlement Commission under the law of the United States as well as a copy of each final decision of the Foreign Claims Settlement Commission on timely filed claims under the Polish Claims Agreement.

7. The United States representative will also deliver the following documents to the Polish representative:

a. the securities of juridical persons owned by claimants receiving awards based upon the nationalization or other taking by Poland of the total property of such juridical persons.

b. notarized releases signed by claimants transferring to the Polish state their rights based upon interests in limited liability corporations or the like, which are not represented by shares, and rights based upon the appropriation or loss of use or enjoyment of property in Poland when claimants receive awards based upon such rights.

c. notarized releases signed by claimants receiving

awards based upon debts owed by enterprises which have been nationalized or taken by Poland, and based upon debts which were a charge upon property which has been nationalized, appropriated or otherwise taken by Poland.

8. The Foreign Claims Settlement Commission agrees to pay the cost incurred by the Ministry of Finance for certified or photostatic copies of official documents or records or for special services of Polish engineers, architects, and other technicians when such services are requested by the United States representative.

Signed at Warsaw November 29th, 1960, in duplicate, in the Polish and English languages both equally authentic.

~~Ambassador~~ ~~BEAM~~

~~Dyr. Gen. H. Kotlioki~~

Davis

Fr. Hofmcki